THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
THE HEBREW JOURNAL
M. Clavir, Pres. and Gen. Mgr.
PUBLISHED BY
JOURNAL PRESS, LIMITED
542 Dundas St. West. Telephone Trinity 6830-6831
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

ווען א גרינדליכע אונטערזוכונג איז נויטיג

די קומענדע אימפעריאלע קאנפערענץ וואס וועט קירצליך אפגעהאלטען ווערען, וועט האבען פאר זיך א גאנץ וויכטיגען פראבלעם צו לייזען. געוועהנליך ווערט די דאזיגע קאנפערענץ באטראכט אלס אן עקאנאמישע בארעטונג פאר א פאראייניגונג צווישען ענגלאנד און אירע דאמיניאנס און קאלאניעס. די קומענדע קאנפערענץ וועט אבער האבען נאך א וויכטיגען ענין צו אויפנעמען. דער דאזיגער ענין איז, צו צומאכען דאס מויל פון די שונאים וועלכע זענען געגען א בעסערער פארשטענדיגונג צווישען די מיטגלידער פון דער גרויסער משפחה פון דער בריטישער אימפעריע.

אז עס זענען פאראן אזעלכע שונאים האט מען כסדר געוואוסט. די מערסטע פון די דאזיגע שונאים האבען אין זייער הינטערגרונט אייגענע ביזנעס מאטיווען. אייניגע, למשל, זעהען אין דעם דאזיגען פארזוך פון שאפען ענגערע האנדעלס־פארבינדונגען צווישען דער גרויסער בריטישער משפחה, א געפאר פאר זייערע אינטערעסען. אנדערע ווידער ווערען אויף אן אנדער אופן אנגערירט צוליעב דער ענגערער צוזאמענארבייט אויפ'ן האנדעלס־געביעט צווישען די דאמיניאנס און דער מוטער לאנד, ענגלאנד. און אט די דאזיגע אלע, וועלכע ווערען דירעקט אדער אונדירעקט אנגערירט, זענען עס די שונאים פון בעסערע עקאנאמישע באציאונגען צווישען דער בריטישער אימפעריע־משפחה.

שוין גאנץ לאנג, אז אין קאנאדע געהט אן א באוועגונג, צו אנהויבען א גרעסערען האנדעלס־אומזאץ מיט ענגלאנד ווי ביז איצט. עס איז א פאקט, אז די פאראייניגטע שטאטען האבען דורכ'ן לעצטען יאר איינגעליוזט פון קאנאדע מערער, ווי פון וועלכען עס איז, אנדערען קאסטאמער. און טראץ דעם וואס קאנאדע גיט אזוי פיעל צו לייזען די שטאטען, ווערען אבער דארטען געפלאנט אלץ נייע "תחבולות" ווי אזוי צו שווערער מאכען קאנאדע'ס פארקויף־מעגליכקייטען אין די שטאטען.

עס איז דעריבער ניט אומזיסט וואס קאנאדע פילט זיך צוליעב דעם באליידיגט, און דאס איז אפשר איינע פון די וויכטיגסטע סיבות צוליעב וועלכער אין קאנאדע איז מען איצט אזוי פאראינטערעסירט צו אנהויבען א גרעסערען האנדעלס־אומזאץ מיט ענגלאנד. א חוץ דעם זענען דערביי אויך פאראן, נאטירליך, פאטריאטישע מאטיווען.

מען דארף דערביי אין זינען האבען, אז ענגלאנד איז געוואלדיג פאראינטערעסירט צו שאפען קאנאדע פאר איר קונה. צוליעב דעם איז דאך אייגענטליך, לעצטען יאר געקומען אהער האנ. ה. דזש. טאמאס, און עס פארשטעהט זיך, אז ווען קאנאדע וואלט געקויפט אלע אירע פראדוקטען פון ענגלאנד, אנשטאדט פון די שטאטען, וואלט ממילא געשאפען געווארען מער ארבייט אין לאנד, און דאס וואלט פיעל געהאלפען צו אפשאפען מער אדער ווייניגער, די ארבייטסלאזיגקייט אין לאנד.

סאי אין קאנאדע און סאי אין ענגלאנד ווייסט מען פון די דאזיגע פאקטען, און דאס איז, אין א געוויסער מאס דער מאטיוו פון דער אימפעריאלער קאנפערענץ. מען שטרענגט זיך אן צו "שמעלער מאכען" דעם ים, וועלכער טיילט אפ ענגלאנד פון קאנאדע, אויף אזוי פיעל אויף וויפיעל עס אנבאלאנגט, די עקאנאמישע אינטערעסען פון ביידע לענדער. און פונקט אין דער דאזיגער וויכטיגער צייט, ווען עס האט זיך שוין אויסגעוויזען, אז אלץ געהט ווי געוואונשען, האבען די שונאים פון ענגערער צוזאמענארבייט צווישען ענגלאנד און קאנאדע, געפונען די פאסיגע געלעגענהייט צו שאפען אן אומצוטרוי שטימונג צווישען ביידע צדדים.

מיר האבען דערביי אין זינען די נייעס וואס האט זיך בליץ שנעל געהאט פארשפרייט ביי אונז אין לאנד, אז אין ענגלאנד האט זיך אנגעהויבען א באיקאט געגען קאנאדער תבואות. די באריכטען האבען געלויטעט, אז אזעלכע גרויסע פירמעס ווי די אידישע רעסטאראנען־פירמע, לייאנס לימיטעד, און אנדערע גרויסע ענגלישע פירמעס פון אן ענליכען כאראקטער, האבען ארויסגעהאנגען אין זייערע פענסטער פלאקארדען, אינפארמירענדיג זייער באיקאט אויף קאנאדער תבואות.

מען קען זיך לייכט פארשטעלען ווי שטארק די דאזיגע "באמבע" האט עקספלאדירט אין קאנאדע. מען איז דא געווען העכסט אויפגעבראכט, און עס וואלט אפשר געווען געבראכט צו ערנסטע רעזולטאטען, ווען ניט די שנעלע אפלייקענונג וואס איז געקומען פון ענגלאנד. אלע ענגלישע פירמעס וועלכע זענען באשולדיגט געווארען אין'ם באיקאט האבען קאטעגאריש געלייקענט די אלע קלאנגען וואס האבען זיך אויף זייער חשבון פארשפרייט.

אט די דאזיגע קאטעגארישע אפלייקענונגען האבען אביסעל געראטעוועט די לאגע. אבער מען קאן ניט לייקענען אז די שטימונג איז נאך אלץ אן אנגעצויגענע ביי אונז אין לאנד. און עס דארף ווערען די אויפגאבע פון דער קומענדער אימפעריאלער קאנפערענץ צו זעהן צומאכען די מיילער פון יענע שונאים, וועלכע זעהען א געפאר פאר זייערע אינטערעסען אין אן ענגערען עקאנאמישען בונד צווישען דער דאמיניאן און דער מוטערלאנד. עס וואלט געווען כדאי אז די רעגירונגען פון ביידע לענדער זאלען אנהויבען א גרינדליכע אויספארשונג אין דער הינזיכט. אדער עס זאל איבערגעלאזען ווערען פאר דער אימפעריאלער קאנפערענץ. ווייל פון אזא הפקרות קאן קיין גוטס ניט ארויסקומען.

א בלוטיגער סטרייק

דער דרעסמאכער סטרייק וועלכער איז לעצטע וואך ארויסגערופען געווארען אין ניו־יארק, האט שוין געבראכט צו בלוט־פארגיסונג. לויט ווי עס איז נעכטען באריכטעט געווארען אין אונזער נייעס אפטיילונג, איז עס געקומען צו א געשלעג צווישען די "רעכטע" און "לינקע" מיט'ן רעזולטאט, וואס איינער איז געטויט געווארען און עטליכע זענען ערנסט פארוואונדעט געווארען.

אמאל, איידער מען האט נאך געוואוסט פון דער קאמוניסטישער מגפה, איז א סטרייק אויך געווען באגלייט מיט בלוט. אבער דאמאלסט זענען די אומשטענדען געווען אנדערע. דאמאלסט פלעגט די סטרייקערס אויסקומען צו קעמפען מיט די אונטערוועלט־העלדען וועמען די באלעבאטים האבען געדונגען צו "אויסקעמפען" פאר זיי, די באלעבאטים, זייערע אינטערעסען. היינט אבער איז עס שוין געווארען אן איבעריגע זאך פאר דעם באלעבאס צו דינגען א "גארילא". די ארבייט ווערט שוין ממילא פאר אים געטאן פון יענע אונפאראנטווארטליכע עלעמענטען, וועלכע זוכען צו שאפען "רעוואלוציעס" אויפ'ן חשבון פון דעם געדריקטען אידישען ארבייטער.

גליקליכערוויזע האט זיך די אידישע ארבייטער באוועגונג אין טאראנטא באפרייט פון דער דאזיגער חברה. און דעריבער איז דער לעצטער קלאוקמאכער סטרייק געווען אזא פרידליכער. און אזא זיגרייכער פאר די ארבייטער. ווארים וואלט עס דא אויך געקומען צו א מלחמה אין די רייען פון די ארבייטער גופא, וואלטען די באלעבאטים זיך זיכער באנוצט מיט דער געלעגענהייט און וואלטען אזוי שנעל דעם סטרייק ניט געשליכטעט.

די קאמוניסטען זענען שוין אזוי גוט ווי אויסגעשפיעלט. און זייער לעצטער "שפיעל" אין דעם דרעסמאכער סטרייק אין ניו־יארק, איז זייער בוסס'דיגער טאנץ. זיי פילען אז זיי פארלירען דעם באדען אונטער זייערע פיס. און זיי פרואוון נאך צו מאכען א טומעל ערב זייער אונטערגאנג. ווייטאגדיג איז בלויז דער פאקט, וואס אין זייער פארזוך צו מאכען א שטיקעל טומעל ארום זיך, זענען קרבנות געפאלען. און דער העראאישער קאמף וואס די ניו־יארקער דרעסמאכער פירען אן געגען זייערע באלעבאטים איז פארשמירט געווארען מיט מענשליך בלוט.

ערנסט טאלער וועגען דער ליטעראטור אין אמעריקע

מיט א צייט צוריק איז פון אמעריקע קיין אייראפא צוריקגעקומען דער באריהמטער דייטשער דראמאטורג און דיכטער ערנסט טאלער. ער האט אין א גאנצע רייהע אמעריקאנישע שטעדט געהאלטען ליטערארישע פארלעזונגען. נאך זיין צוריקקומען האט טאלער געגעבען דער "ליטערארישער וועלט" אין בערלין דעם פאלגענדען אינטערוויו וועגען דער באדייטונג פון שריפטשטעלער אין דער אמעריקאנישער עפענטליכקייט:

דער איינפלוס פון א שרייבער אין אמעריקא האט גאנץ אנדערע הנחות ווי ביי אונז. ער איז שטארקער, אבער ער איז אויך שוואכער: טויזענט מאל שטארקער און דירעקטער איז ער, וואס שייך די מאטעריעלע, פערזענליכע און פובליציסטישע אויסנוצונג פון א דערפאלג — אבער אויך אהן א פארגלייך שוואכער איז ער אין גייסטיגען זין. מען קען עס אט ווי באצייכענען. א ריין גייסטיגען דערפאלג, ווי מיר פארשטעהען עס קענען זיי אין אמעריקע גארנישט. דער דאזיגער ערפאלג קומט ערשט דורך אומוועגען, דורך די אומוועגען פון דעם מאטעריעלען דערפאלג. דער דערפאלגרייכער יחיד הויבט זיך אויף, אבער נאר אלס יחיד, דער בארוף פון דעם שריפטשטעלער האט קיין שום באדייטונג ניט אין דעם באוואוסטזיין פון דער עפענטליכקייט.

אז דער מחבר דערגרייכט הויכע ציפערען אין דער פארשפרייטונג פון זיינע ביכער, אז זיינע ביכער זיינען געווארען "בעסט־סעלערס" (בעסט־גאנגבארע סחורה), אז מען ווייסט, אז ער "איז ווערט" אזוי פיעל און אזוי פיעל — יא, דאן עפענען זיך פאר איהם פלוצלינג, און אלע אויף איינמאל די שפאלטען פון די בעסטע און גרעסטע צייטונגען. ערשט דעמאלט מעג ער אויך גייסטיג זיין אומאפהענגיג. דעמאלט שאדט איהם די אומאפהענגיגקייט ניט מעהר. ער מוז אויך נעהמען א שטעלונג צו אלע לעבענס־פראגען, מוז זיך דעמאלט אריינמישען אפילו אין אזעלכע ענינים וואס געהען איהם אן ווי דער פאראיאהריגער שניי. און עס איז דעמאלט שוין אייגענטליך קיין שום חילוק ניט, צו האט ער באמת עפעס צו זאגען אין אלע די פראגען, אדער בכלל גארנישט. מען פרעגט איהם דאך ניט, וואס ער וויל און וואס ער איז. נאר מען דארף האבען דעם קלאנג פון זיין נאמען, דאס אויסערליכע און ניט דעם אינהאלט.

אויף דעם אופן ווערט די צייטונג א באראמעטער פון דער וויכטיגקייט פון דעם געגעבענעם שרייבער. האט ער די צייטונג, דאן מעג ער אפילו זיין אביסעל א כופר (פארשטעהט זיך מיט א מאס) און שרייבען קריטישע ווערק. ער מעג אפילו אין פאמיליען־זשורנאלען ארויסזאגען זיין קריטישע מיינונג, ער טאר בלויז ניט ווערען סאציאל קריטיש. דער געשעפטליכער דערפאלג ווערט רעספעקטירט און א דערפאלגרייכער געשעפטסמאן מעג אלץ, אפילו זיין א קריטיקער פון דער געזעלשאפט. דעם דערפאלגרייכען שרייבער ווערט אלץ אנגעבאטען: פילם, צייטונגען, רעפעראטען, און אלץ איז באגלייט מיט גרויסע אוואנסען. איבריגענס, דערלעדיגט דער אמעריקאנישער שרייבער ניט אליין זיינע געשעפטען. דאס טוט דער ליטעראטור אגענט. ער נוצט אלץ אויס, ער קאמערציאליזירט אלע שאנסען.

עס איז מעגליך, אז עס וועט זיך אין גיכען עפעס ענדערען אין דעם פרט אין אמעריקע. איך האב באמערקט א שטרעמונג אין דער אמעריקאנער יוגענט, וואס זוכט שוין מעהר דעם אמת'ן גייסטיגען דערפאלג פון א שרייבער. דאס איז א יוגענט וואס רעקרוטירט זיך לרוב פון די סטודענטען און צום טייל פון דער דינער שיכט פון דער אינטעליגענטער אמעריקאנער ארבייטערשאפט. די דאזיגע יוגענט האט ארויסגעטראגען אין דער וועלט אריין די נעמען פון יענע אמעריקאנער שרייבער, וואס האבען מיט דער צייט געוואונען גרויס אנזעהען אין דער וועלט. ערשט שפעטער זיינען די דאזיגע שרייבער באקאנט געווארען אויך אין דער ברייטער עפענטליכקייט פון אמעריקע. איך וואג עס צו זאגען, אז אפילו ביז צום היינטיגען טאג זענען נאך דרייזער, אניעל און סינקלער לואיס ניט אזוי אריינגעוואקסען אין נאציאנאלען באוואוסטזיין פון דער אמעריקאנער געזעלשאפט ווי ענליכע שרייבער אין אייראפא.

פאר אפטאן סינקלער היט מען זיך אלץ נאך אפיציעל. עס זענען פאראן בוכהענדלער וואס לאזען זיינע ביכער ניט אויף די פאליצעס ארויף. מען פארמאכט די אויגען פאר זיין וועלט דערפאלג.

דער שרייבער אין אמעריקע איז א נוצליכער מיטגליעד פון דער בירגערליכער געזעלשאפט, פונקט ווי דער סוחר, פונקט ווי דער אינזשעניער.

שרייבען איז אין אמעריקע נאך אלץ ניט קיין קריטישע, אפאזיציאנעלע, ווערט־איבערשאצענדע און צוגלידערענדיגע טעטיגקייט, נאר א פונקציע פון דעם גוט איינגעארדנעטען בירגערליכען לעבען. מען וויל געוואונט זיין און מען וויל הערען אז דאס, וואס איז דא, איז טאקע פאזיטיוו אויך. דעריבער איז אבסורדאל צו טראכטען אז וועלכע ניט איז אינטעלעקטועלע, קינסטלערישע, מאראלישע אפאזיציע קען רעכנען אין אמעריקא אויף א גרויסען דערפאלג.

יעדע "דעסטרוקציע" ווערט אין אנפאנג שוין באטראכט ווי א קראנקליכע, אדער אין בעסטען פאל, ווי א באלשעוויסטישע דערשיינונג. אגב, אויב א יונגער שרייבער זאגט ארויס זיינע אייגענע מיינונגען, קרעהט ניט קיין האן אפילו נאך איהם. ערשט דער גרויסער סוחרישער ערפאלג, אדער דער גרויסער דערפאלג אין דער וועלט, גיט א געוויסען רעכט דעם שרייבער צו זיין אביסעל קריטיש.

דאס אלץ קען זיך, פארשטעהט זיך, נאך בקרוב ענדערען. אבער צו וועט עס בכלל געשעהן און ווען וועט דאס געשעהן — ווער קען זיין א נביא? עס איז ניט אויסגעשלאסען, אז די כוואליעס פון גרויסע עקאנאמישע קריזיסען, וואס הויבען זיך איצט אן אין אמעריקע, וועלען דעם גאנצען פראצעס פארגיכערען, וועלען פאר שנעלערען דעם פאליטישען און מאראלישען איבערבוי פון אמעריקא.

אין דער וועלט פון געשעפט און פינאנץ

דער פינאנציעלער באריכט פון דער סאן־לייף אינשורענס קאמפאניע. די גרעסטע לעבענס פארזיכערונגס־געזעלשאפט אין דער ענגלישער אימפעריע און איינע פון די 10 גרעסטע אין דער וועלט. וואס דער באריכט ווייזט און וואס מען קען פון איהם לערנען. — טאראנטא דארף דאס יאהר האבען מעהר געלט וואו קען זי דאס געלט באקומען. דער אסעסמענט איז געהעכערט געווארען מיט 45 מיליאן דאלאר און די איינגאהמע וועט זיין 30 מיליאן דאלאר אבער . . .

פון אריה פאש

נעכטען איז ביי דער יערליכער פארזאמלונג פון דער סאן לייף אינשורענס קאמפאניע שער־האלדערס פארגעלייגט געווארען דער יעהרליכער באריכט פון דער קאמפאניע פאר דעם יאהר ארבייט אין מאנטרעאל. דער באריכט איז אן און פאר זיך אזוי אינטערעסאנט אז עס איז ווערט זיך אויף איהם אפשטעלען, ווייל דער באריכט ווייזט ניט נאר אויף דעם וועלכע גרויסע געשעפטען די קאמפאניע האט געמאכט אין קענעדע, נאר ווייזט אויך אויף דעם אלגעמיינעם געשעפטליכען צושטאנד אין לאנד און פון דעם דאזיגען שטאנדפונקט שטעלען מיר זיך אפ אויף דעם דאזיגען באריכט.

צוערשט איינינע ווערטער וועגען דער קאמפאניע און איהרע געשעפטען.

לעבענס פארזיכערונג איז אלע מאל געווען א זעהר גרויסע נויטווענדיגקייט. אין די לעצטע יאהרען איז דער געדאנק פון דעם מעהר און ברייטער פארשפרייט געווארען צווישען דעם אלגעמיינעם עולם און א דאנק דעם האבען די קאמפאניעס גענומען מאכען גרעסערע געשעפטען מיט לעבענס פארזיכערונג. אבער די לעבענס פארזיכערונג געזעלשאפטען אקומילירען גרויסע סומען געלט וועלכע געהען אריין אין דער אינדוסטריע פון לאנד און אין האנדעל, ווייל עס איז דאך קלאהר אז די קאמפאניעס האלטען ביי זיך ניט די מיליאנען וועלכע זיי נעהמען אריין.

ווי געזאגט וועלען מיר בלויז געבען אן איבערבליק איבער דעם יערליכען באריכט פון דער קאמפאניע, און ווי דער באריכט ווייזט האט די קאמפאניע אין 1929 אריינגענומען נייע לעבענס־פארזיכערונג פאר 654,451,143 דאלאר. אלגעמיינע לעבענס פארזיכערונג האט די סאן־לייף ארויסגעגעבען פאר איבער צוויי טויזענט מיליאן דאלאר. די איינאנהמע אין 1929 איז געווען נאהענט צו 173 מיליאן דאלאר און דער פארמעגען פון דער קאמפאניע איז איבער 568 מיליאן דאלאר.

דאס איז אין קורצען דער באריכט, און פון דעם איז צו זעהן אז די דאזיגע געזעלשאפט איז די גרעסטע אין דער ענגלישער אימפעריע און איינע פון די צעהן גרעסטע אין דער וועלט.

עס איז ניט לייכט זיך פארצושטעלען א געשעפט מיט אן איינגאהמע פון א האלבען מיליאן דאלאר יעדען טאג פון יאהר, און דאס געלט דארף אריינגעלייגט ווערען אין אונטערנעהמונגען וועלכע זאלען ברענגען פראפיטען פאר דער קאמפאניע, אדער בעסער געזאגט פאר די וועלכע זענען פארזיכערט און די אינוועסטמענטס דארפען געמאכט ווערען אין גאר זיכערע אונטערנעהמונגען און וועלכע ניט נאר די פראצענטען נאר אויך דער קרן זאל זיין זיכער, אזא אונטערנעהמונג איז ניט גאר אזא לייכטע.

די גרויסע סומען וועלכע א פארזיכערונג געזעלשאפט האט צווינגט זי צו ווערען א שותף ניט נאר אין דער אינדוסטריע נאר אויך אין האנדעל פון יעדען לאנד אין וועלכען זי אפערירט. די פארוואלטונג פון יעדער געזעלשאפט וועלכע נעהמט אריין אזעלכע סומען און דארף זיי אינוועסטען מוז זיין א זעהר קאמפעטענטע און פארזיכטיגע. זי קען זיך ניט פארגינען צו ספעקולירען מיט קיין ספעקולאטיווע אינוועסטמענטס, ווייל קוים וואלט זיך אזא געזעלשאפט דערלויבט דעם לוקסוס פון ספעקולאציע וואס וואלט געשעהן אין אזא צייט ווי לעצטען נאוועמבער אין דער צייט פון קראך.

דער פרעזידענט פון דער סאן לייף, מר. מעקעלי, ווייזט דעריבער מיט רעכט אן אין זיין באריכט אז די קאמפאניע איז געווען אזוי פארזיכטיג אז ניט אכטענדיג אויף דעם וואס אין דעם לעצטען קראך אויף די בערזעס פון קענעדע און אמעריקע זיינען אפילו אינדוסטריעלע סטאקס געפאלען האט דאך די סאן־לייף געהאט די סטאקס פאר אזא פרייז אז נאכדעם ווי זיי זענען געפאלען האט די קאמפאניע דאך געהאט איבער זעקס פראצענט פון איהרע סטאקס, און די גרעסטע עקספערטען גיבען צו אז די אינוועסטמענטס פון דער סאן־לייף זענען אזוי זיכער אז קיינע קראכס קענען זיי ניט ריהרען, ווייל די קאמפאניע האט זיי געקויפט אין דער ריכטיגער צייט פאר'ן ריכטיגען פרייז.

דאס רעפלעקטירט שטארק אויף די אלגעמיינע געשעפטען אין קענעדע, אז אונטער א קאמפעטענטער און קאנסערוואטיווער פיהרערשאפט און געשעפטען מאכט ניט אויס אויב די צייט איז ניט קיין אלגעמיין גלענצענדע, זענען דאך זיכערע אינוועסטמענטס שטארק און ברענגען אריין די געווינשטע פראצענטען.

וועלען די שטאדט שטייערען פארגרעסערט ווערען דאס יאהר?

מען רעדט זעהר פיעל וועגען דעם אז די טאראנטאר שטאדט רעגירונג וועט זיין געצוואונגען דאס יאהר צו פארגרעסערען די שטייערען ניט אכטענדיג אויף דעם וואס דער אסעסמענט איז פארגרעסערט געווארען מיט 45 מיליאן דאלאר און דאס וועט אריינברענגען דער שטאדט ארום אנדערהאלבען מיליאן דאלאר מעהר איידער אין 1929.

דאס ריידען וועגען א פארגרעסערונג אין שטייערען נעהמט זיך פון דעם וואס די קאנדידאטען אין די לעצטע וואהלען האבען פארשפראכען די בירגער פארשיידענע ארבייטען צו פארבעסערען און פארגרעסערען געוויסע גאסען און פאר דעם דארף מען האבען געלט.

אין 1929 איז דער שטאדטישער שטייער געווען 31.05 מילס אויפ'ן דאלאר. פון דעם דאזיגען שטייער האט די שטאדט באקומען איבער 28 און א האלבען מיליאן דאלאר, מיט'ן פארגרעסערטען אסעסמענט דאס יאהר און די זעלבע ראטע פון שטייער וואלט דער שטאדט אריינגעבראכט איבער 30 מיליאן דאלאר, אבער פון די עסטימייטס וועלכע די דעפארטמענטס האבען ביז יעצט אריינגעגעבען איז צו זעהן אז כמעט יעדער דעפארטמענט פארלאנגט גרעסערע סומען פאר אויסגאבען. די דאזיגע אויסגאבען זענען אזעלכע וויכטיגע אז די שטאדט טאטעס קענען עס ניט צוריקווייזען און פאלגליך מוזען די שטאדט טאטעס זעהן פון וואנען דאס געלט קען גענומען ווערען און אזוי ווי קיין אנדערע קוועלען אויסער דירעקטע שטייערען זיינען ניטא מוז דער שטייער געהעכערט ווערען.

קיין סיטי קאנסיל וויל אבער ניט זיין פאראנטווארטליך פאר קיין העכערע שטייערען. די בירגער האבען זעהר ניט ליעב צו צאהלען קיין הויכע שטייערען, און קוים ווערט א הויכער שטייער ארויפגעלייגט ווערט אין דעם באשולדיגט דער סיטי קאנסיל, הויפטזעכליך ווערען אין דעם באשולדיגט דער מעיאר און די קאנטראלערס, און אזוי ווי סיי דער מעיאר און סיי די קאנטראלערס ווילען נאך אמאל קומען צום עולם פאר שטימען קומט פאר א שטענדיגער קאמף צווישען דעם מעיאר און די הויפט פון די דעפארטמענטען. די לעצטע ווילען מעהר געלט און דער ערשטער וויל געבען וואס ווייניגער אבי ניט צו העכערען די שטייערען, אבער וואס טוט מען אז מען דארף האבען מעהר געלט, איז טאקע זעהר שלעכט.

דאס יאהר דארפען געמאכט ווערען אויסגאבען וועלכע זענען נאך באשטימט געווארען פון לעצטען יאהר. אזוי למשל דארפען געלייגט ווערען די נייע "סוערס" אין נארט טאראנטא אויף וועלכע עס וועט זיין אן אויסגאבע פון א מיליאן מיט 200 טויזענט דאלאר. פארלענגערען באטהורסט סטריט וועט קאסטען א האלבען מיליאן דאלאר. דאס איז באשטימט געווארען לעצטעס יאהר אבער די ארבייט דארף געמאכט ווערען דאס יאהר.

עס פארשטעהט זיך אז דער סיטי קאנסיל פון לעצטעס יאהר האט געקאנט זיין ברייטהארציג און באשטימען אלעס אין דער וועלט וועלכעס זאל געטאן ווערען מיט א יאהר שפעטער אבי ניט אין דעם זעלבען יאהר, ווייל פאר די אויסגאבען און וואו דאס געלט צו נעהמען האט זיך דער סיטי קאנסיל וועלכער האט באשטימט ניט געדארפט זארגען.

צו פארבעסערען דעווענפארט ראוד וועט קאסטען ארום דריי מיליאן דאלאר און אויב די ארבייט זאל געטאן ווערען דאס יאהר דארף דער קאנסיל באזארגען דאס געלט פאר דעם. וואו זשע זאל מען עס נעהמען?

די איינציגע קוועלע איז דירעקטער שטייער. אבער דער סיטי קאנסיל וויל עס ניט, ער וויל ניט העכערען די שטייערען אבער וואס וועט מען טאן?

די דאזיגע פראגע באאומרוהיגט זעהר שטארק דעם מעיאר און דער באארד אף קאנטראל. די אלגעמיינע מיינונג איז אז אויב אלע אנגעצייכענטע ארבייטען זאלען דורכגעפיהרט ווערען דאס יאהר מוזען די שטייערען געהעכערט ווערען, און די אלגעמיינע מיינונג איז אז די שטייערען וועלען געהעכערט ווערען, אבער צוליעב דעם וואס אין סיטי קאנסיל געפינען זיך פיעלע נייע שטאדט טאטעס וועלכע האבען פארשפראכען נידעריגערע שטייערען אדער לכל הפחות ניט העכער ווי לעצטעס יאהר איז מעהר ווי זיכער אז א שטארקער קאמף וועט פארקומען ווען דער שטייער וועט באשטימט ווערען קומענדען חודש.

אן אינטערעסאנט און ריהרענדיגעס בוך

פון נחמן מייזיל

(וול. זשאבאטינסקי — די געשיכטע פון אידישען לעגיאן. א בינטעל פערזענליכע זכרונות פונ'ם גרינדער און שאפער פון אידישען לעגיאן. פערלאג „יהודיה" ווארשע, 1929. 208 זייטען מיט בילדער).

איך האב מיך אוועקגעזעצט, אנגעהויבען לייענען דאס בוך און זיך ניט געקאנט אפרייסען, און אזוי עס אדורכגעלייענט ביז'ן סוף.. מען קאן זיין אן אנהענגער אדער געגנער פון דעם גאנצען ענין פונ'ם אידישען לעגיאן, אבער צום בוך גופא, צו דעם אלעם, וואס ווערט דערצעהלט און געשילדערט אין ווערק, האט עס קיין שייכות ניט. א שטיק טרויעריגע און טראגישע אידישע געשיכטע ליגט באהאלטען אין די אלע געשעהענישען, פאסירונגען, אונטערהאנדלונגען, טרוימען, פאקטען און רעזולטאטען, וואס זענען פארבונדען מיט דעם אידישען לעגיאן פון דעם מאמענט אן, ווען עס איז געשאפען געווארען דער געדאנק וועגען איהם ערגעץ אין אלעקסאנדריע, דערנאך ווען אין די פארשיעדענע קאבינעטען און אינסטיטוציעס איז דער געדאנק אזוי אדער אנדערש באהאנדעלט געווארען, און שפעטער, ווען דער לעגיאן האט שוין עקזיסטירט ביז זיין דעמאביליזאציע אויף די בערג און טאלען פון ארץ־ישראל. — דער אידישער לעגיאן האט פארנומען אין די מלחמה און נאך מלחמה יאהרען אן ארט אין דער אידישער ווירקליכקייט. ער האט פארשאפט גענוג היים בלוט די גאנצע און האלבע געגנער פון דער לעגיאן אידעע, און נאכמעהר — זיינע פארברענטע אנהענגער. אין דעם אידישען לעגיאן זענען געווען פארשריבען א 10 טויזענט יונגעלייט, און איבער 5,000 האבען א צייט־לאנג געדינט אין זיינע רייהען. אין דעם אידישען לעגיאן האבען אוועקגעגעבען זייערע לעבענס און געזונט הונדערטע אידישע יונגעלייט, און די איבעריגע — עטליכע יאהר פון זייער יונגען לעבען. דא זענען געווען אידען פון פארשיעדענע לענדער און געגענדען — פון אמעריקע, קאנאדע, ענגלאנד, פאלעסטינע, רוסלאנד. אויך ספרדישע און תימנ'ער אידען. יעדער איינער פון די עטליכע טויזענט איז געקומען צום לעגיאן דורך פארשיעדענע וועגען, צוליעב פארשיעדענע מאטיוון, און צוליעב פארשיעדענע אויסזיכטען אויף דער צוקונפט. א בונטע, אייגענארטיגע, פארשיעדענארטיגע מחנה פון מענשען־וועלטען, און פון וועלטען־מענשען. אן אויסטערלישע ארמיי מיט גאר אן אייגענארטיגען כאראקטער אין דעם גאנצען גרויסען פיעל־מיליאניגען געפלאנטער, וואס האט זיך געבינדען און געקייקעלט איבער א שטיק וועלט אין יענע ווילד־משוגענע יאהרען.

איז דעריבער זעהר און זעהר אינטערעסאנט פאר אונז, געגנער אדער אנהענגער, זייטיגע אדער היימישע, צו וויסען די געשיכטע פון אט דער אויסטערלישער באוועגונג, וואס האט פארכאפט אזעלכע גרויסע שטחים און אזוי פיעל אייגענע מענשען. און בפרט איצט איז עס באזונדערס אינטערעסאנט, ווען דער גאנצער קריעג איז ווי ווידער אמאל און ווי פונ'סניי פאר אונז ענטפלעקט געווארען און אנגעהויבען אונז לאקען און ציהען מיט זיין אומזין און אכזריות, מיט זיין שווידער און וויסטעניש.

זשאבאטינסקי שרייבט אין סוף פון בוך: „איך האב זיך ניט אונטערגענומען צו שרייבען א „געשיכטע" פון אידישען לעגיאן". דערצו פעהלען איהם די אלע מאטעריאלען, וואו דער לעגיאן איז געווען טעטיג. זשאבאטינסקי באנוגענט זיך דעריבער נאר מיט זיינע פערזענליכע ערינערונגען, און ער באשרייבט נאר די אלע געשעהענישען און פאקטען, וואו ער גופא איז בייגעווען. און ווי ערינערונגען פון איינעם פון די וויכטיגסטע לעגיאן־טוער בעדארף מען עס אננעהמען. אפשר וועט דער אביעקטיווער געשיכטע־שרייבער אויפ'ן סמך פון דאקומענטען און מאטעריאלען וועגען דעם אדער יענעם פעריאד אין דער לעגיאן־געשיכטע קומען צו גאר אנדערע אויספיהרען און וועט מאכען אנדערע אפשאצונגען וועגען דער ראלע פון דער אדער יענער פערזאן. דאס איז אן אנדער זאך. דער מחבר גופא פארשטעהט עס, און ער באווארענט זיך, אז ער „האט בלויז געצייכענט פערזענליכע ערינערונגען", מסתמא מיט אלע חסרונות פון אזא מין ליטעראטור: סוביעקטיווע אפשאצונגען... און צופיעל „איך"... און ווער עס האט א באזונדער אינטערעס פאר דער גאנצער אידישער לעגיאן־באוועגונג אין די אלע לענדער, וועט זיך מוזען ווענדען צו נאך קוועלען, וועלכע זענען שוין פארעפענטליכט אין אידיש, העברעאיש, ענגליש, אין א גענוגענדער צאהל. און געוויס וועט דאס בוך פון זשאבאטינסקי, וואס איז אקארשט ערשינען אין פארשיעדענע שפראכען ארויסרופען נייע און נאך ווערק פון די לעגיאן־באטייליגטע, וואס געהען זיך פארנאנדער אין זייערע מיינונגען און אפשאצונגען, פון די, וואס זשאבאטינסקי פארטיידיגט זיי אין זיין סוביעקטיוון און גלייכצייטיג זעהר שארפען און גראדליניגען ווערק. ווייל ווי זשאבאטינסקי וויל דא ניט אין זיין ווערק זיין בלויז דערצעהלער, ערינערער, רייסט זיך ביי איהם ארוים אויף שריט און טריט דער קעמפער, דער טעארעטיקער, דער פאנאטיקער פון לעגיאן־געדאנק אמאל און איצט.

אין די אכטצעהן קאפיטלען פונ'ם בוך האבען מיר גלייכצייטיג זעהר אינטערעסאנטע און גוט־געצייכענטע בילדער פון די ערשטע מלחמה־יאהרען אין א רייהע לענדער, וואו זשאבאטינסקי איז דאן אלס מלחמה־קארעספאנדענט פון די גרויסע רוסישע צייטונגען מגולגל געווארען. און אזוי בדרך אגב שילדערט ער אונז ווי עס האט אויסגעזעהן דאס אלגעמיינע און אידישע לעבען אין די ערשטע מלחמה־יאהרען אין פארשיעדענע לענדער, און איבערהויפט די אלע איבערלעבענישען, פיין און יסורים פון די אידען, מלחמה־פליכטלינגע, וועלכע זענען שטעקען געבליבען דא און דארט, צווישען האמער און קאוואדלע, און זענען געטריבען געווען דורך דעם לויף פון די געשעהענישען צו געהן אין דעם לעגיאן. אט זעהען מיר שטיקער אידישע לעבענס אין אלעקסאנדריע, און אט אין לאנדאן, און אט אין ברינדיזי, און שפעטער פאריז, קאפענהאגען, און פלוצים אין פעטערבורג, מאסקווא, קיעוו, — און איבער אט די אלע ערטער און איבער די צאפלדיגע טאג־געשעהענישען ציהט זיך ווי א פילם־לענטע וואס ווייזט מענשען, גרויסע, באריהמטע, מיטעלע און קליינע, און דערביי די ראד, די גרויסע מלוכה־ראד פון ענגלאנד דער מלוכה מיט די אלע רעדער און רעדלאך אין דער ריזיגער וועלט־מאשין. און אהן א שיער מענשליכע געשטאלטען ווערען דא באוויזען אין פארשיעדענע סיטואציעס, — געשטאלטען, וועלכע זענען אונז אלעמען גוט באקאנט, און וול. זשאבאטינסקי גיט וועגען זיי אין בוך אזוי בדרך אגב טרעפליכע, אויסגעצייכענטע כאראקטעריסטיקעס און שטריכען. אין מאדריד זעהען מיר מאקס נארדוי'ן, וועלכער האט דאן דארט געוואוינט, ווייל די פראנצויזען האבען איהם ארויסגעשיקט אלס „עסט־רייבער" פון פראנקרייך; אין אלעקסאנדריע טרעפען מיר זיך מיט א רייהע ענגלענדער און ספרדישע אידען, און אויך מיט א. לעוואנטין, גלוסקין, יוסף טרומפעלדאר, דעם רוסישען קאנסול פעטראוו, דעם אויסטראלישען לייטענאנט אליאור מארגאלין (א איד), און דערנאך קומען „אין קאן" פנחס רוטענבערג, דער באוואוסטער גוסטאוו הערווע (דער רעדאקטאר פון דער פראנצויזישער „לא וויקטואר"), דער אויסערן־מיניסטער דעלקאסע, דר. חיים ווייצמאן, דער אלטער באראן ראטשילד, מאיר גראסמאן, א רייהע מיניסטארען און דעפוטאטען אין לאנדאן, דער קאלאנעל פאטערסאן, דער קאלאניען־מיניסטער עמערי, טשיטשערין (דאן א

(פארזעצונג אויף זייט 3)